

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 16235
Tarih: 09.09.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayşe ACAR BAŞARAN

Batman Milletvekili

Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre bazı hububat ve bakliyat ürünlerinde gümrük vergisi oranları yılbaşına kadar yüzde sıfır olarak uygulanacaktır. Ticaret Bakanlığı'ndan edinilen bilgilere göre, karar dünya genelinde görülen Covid-19 salgını nedeniyle hububat ve bakliyat fiyatlarında yaşanan artışın önüne geçilebilmesi, iç piyasa fiyatlarının makul seviyelerde tutulabilmesi ve spekülasyon fiyat hareketlerine meydan verilmemesi amacıyla alınmıştır. Buna göre, buğday, arpa, mısır, çavdar, yulaf ile kırmızı mercimek, yeşil mercimek ve nohut için uygulanan gümrük vergisi oranları 1 Ocak 2022'ye kadar yüzde sıfır olarak belirlenmiştir. Türkiye'nin buğday ithalatı sürekli artmaktadır. Ülkede buğday üretimi ve ekim alanları ise giderek azalmaktadır. Özellikle bu yıl yaşanan kuraklık nedeniyle ciddi verim kayıpları söz konusudur. Ancak resmi verilere göre Türkiye son 5 yılda 32 milyon 67 bin ton buğday ithal etmiştir. Üretim ve ekim alanlarındaki azalma ithalat ile giderilmeye çalışılmaktadır. Çiftçinin girdi maliyetleri ise sürekli artmaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığı'na göre Türkiye'nin 2002'de sadece 150 milyon dolar ödediği buğday ithalatının 2019 yılı faturası 2,3 milyar doları bulmuştur. Ülkenin ithalat politikalarını değerlendiren TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Remzi Suiçmez, hasat dönemi yapılan ithalatın geçen yıl da yapıldığını hatırlatmıştır. Suiçmez, "Geçen yıl 9 milyon 750 bin ton buğday ithal ettik. 2 milyar 365 milyon dolar ödedik. Daha kuraklık bu kadar etkisi olmadan böyle bir ithalat yaptık. Geçen yıl da biz hububatta

ithalatta sıfır gümrük vergisine geçtik. Gümrük vergisini sıfırlamak bugünün uygulaması değil” ifadelerini kullanmıştır.

Bu yıl hasat döneminde 4 ithalat ihalesi düzenlenmiştir. Toprak Mahsulleri Ofisi’nin eylül başında yaptığı 300 bin ton ekmeklik buğday ithalat ihalesinde ton başına ortalama 327,72 dolar ile 336 dolar arasında fiyat verilmiştir. TMO’nun yaptığı dördüncü ihalede ekmeklik buğday fiyatı zirveye ulaşmıştır. 30 Haziran’da yapılan ihalede ton başına ortalama fiyat 260 dolar, 13 Temmuz’daki ihalede 257 dolar, 4 Ağustos’ta açılan ihalede 299 dolar ile buğday ithalatı yapılırken 2 Eylül’de ortalama fiyat 327 ile 336 dolara çıkmıştır. İki ayda yapılan 4 ihalede ithal buğdayın fiyatı ton başına ortalama 67 dolar artmıştır. Sadece ithal buğday fiyatı değil, yerli buğdayın fiyatı da artmaktadır.

Türkiye’nin yıllık buğday üretimi 20 milyon ton civarında seyretmektedir. 2020’de 20 milyon 500 bin ton üretim yapıldığı tahmin edilirken bu yıl 19 milyon ton üretim yapılacağı, ancak yaşanan kuraklık nedeniyle rekolte kayıplarının çok daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. Sıfır gümrük vergisinin çözüm olmadığını söyleyen Suiçmez de sofrada zam furyası yaşanacağını altını çizmiş, “Buğday, makarna ve ekmek zammı olarak bize dönecek. Arkasından zamlar devam edecek. TMO rekolte tahmininde yanıldı. Açıklanan taban fiyatını düşük tutarak yerli üreticinin ürünü alıp stoklarının bir kısmını dolduramadı. Yurtdışından daha düşük fiyatla alması gereken ürünleri daha yüksekte alır duruma geldi. Sıfır vergisi çözüm değil. Geçen yılda bu uygulama yapıldı, ama çözüm olmadı” demektedir.

Bu bağlamda;

1. Buğday, arpa, mısır, çavdar, yulaf ile kırmızı mercimek, yeşil mercimek ve nohut için uygulanan gümrük vergisi oranlarının 1 Ocak 2022’ye kadar yüzde sıfır olarak belirlenmiş olması yerli üretime ne şekilde yansımaktadır?
2. Özellikle bu yıl yaşanan kuraklık nedeniyle ciddi verim kayıpları söz konusuysa ve çiftçinin girdi maliyetleri gittikçe artmaktayken bu kararın yerli üretime olası zararı gözetilmekte midir?
3. Hem ithal hem de yerli buğday fiyatlarını arttıran ithalat ihalelerinin temel besin fiyatlarına yansımaları nasıl olacaktır?
4. Çiftçinin girdi maliyetine dair bir düzenlemeye gidilecek midir?
5. Bu ithal ürünlerden sıfır gümrük vergisi kararında bir düzenlemeye gidilecek midir?